

2014W1159(1)

15 april 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.B.M. Kaaij, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(*wijlen*) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester in het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 januari 2015. Op 5 maart 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], hulpbisschop van Utrecht, vicaris-generaal en officiaal.

Op 2 maart 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen, vergezeld van zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Kaaij.

Namens het Bisdom is verschenen de heer [naam], hoofd bureau officiaalaat Aartsbisdom Utrecht.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde gaf in 1960 en 1961 godsdienstles op de [school] te [plaats]. Tijdens een les in de vierde klas moest klager voor de klas komen staan, achter de lessenaar van aangeklaagde. De lessenaar stond op een soort verhoging en vanuit de klas was niet te zien wat er achter de lessenaar gebeurde. Aangeklaagde zat dicht tegen klager aan. Klager moest een oefening van berouw opzeggen en tijdens de oefening gleed de hand van aangeklaagde via de voorkant van de broek in de onderbroek van klager. Aangeklaagde zei: "Ik maak je ziertje schoon" en "dit hoort er gewoon bij." Aangeklaagde betastte klager minstens vijf minuten aan het geslachtsdeel en de balzak. Klager verstijfde maar bleef bij de les. Dit herhaalde zich nog minimaal een keer. Iedere godsdienstles bleef klager bang om naar voren geroepen te worden. Hij wendde steeds zijn hoofd af om maar niet gekozen te worden.

2.2. Klager durfde de gebeurtenissen thuis niet te vertellen. De kerk was alles in het gezin en hij zou toch niet worden geloofd. Klager trok zich steeds meer terug en voelde veel boosheid. Dit voelt hij vandaag de dag nog steeds. De boosheid was en is gericht naar zichzelf. Zijn roep om hulp naar zijn ouders bestond uit het in afzondering in een hoekje stil gaan zitten of in een andere kamer gaan zitten. Niemand hoorde of begreep zijn roep om hulp. Klager is niet gewend om zijn emoties te delen en drukt deze emoties zoveel mogelijk weg. Klager was zeer terughoudend in affectieve relaties. Hij wilde niet dat een meisje aan hem zat. Op jonge leeftijd kwam klager zijn latere echtgenote tegen. Zij kwam uit een warm gezin waar open gecommuniceerd werd. Ze trouwden in 1975 en in het eerste jaar van hun huwelijk durfde klager te vertellen over het seksueel misbruik. De belevingen kwamen steeds meer boven en klager worstelde steeds met de vraag waarom het bij hem thuis zo anders ging dan bij zijn echtgenote thuis. Klager kon zijn emoties niet langer onderdrukken. Hij wilde niet meer alleen thuis zijn en durfde ook nergens meer alleen naartoe. Dit resulteerde in een depressie bij de echtgenote van klager. Klager kwam in de jaren '80 in de WW en was hierdoor vaker alleen thuis. Hierdoor werden de herbelevingen van het misbruik heftiger en nam zijn boosheid toe. Het misbruik en de boosheid achtervolgen klager al zijn hele leven. Ook is klager depressief en slijkt hij al 17 jaar medicijnen. Klager is in groepstherapie geweest in verband met de depressie. Hierbij heeft hij niet over het misbruik gesproken zodat een adequate behandeling is uitgebleven. Twee jaar geleden was klager zo ver dat hij het seksueel misbruik kon vertellen aan zijn huisarts en SVP-er. Klager wil af van zijn neerslachtigheid en depressies. Hij wil de herbelevingen minderen of, liever nog, stoppen.

2.3. Klager wil gehoord worden, erkenning van de klacht en erkenning van het leed dat is ontstaan. Ook wil klager een spijtbetuiging.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De hulpbisschop heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. In het personeelsdossier van aangeklaagde trof hij een notitie van de toenmalige vicaris-generaal van het Aartsbisdom Utrecht aan waaruit blijkt dat men destijds op de hoogte was, althans vermoedde, dat aangeklaagde oneerbare handtastelijkheden met minderjarige jongens verrichtte. Niet gebleken is dat met de beschuldigingen iets is gedaan. Ter zitting heeft [naam], hoofd bureau officialaat Aartsbisdom Utrecht uitgesproken dat hij het ongelooflijk vindt hoe dit is gegaan. [Hoofd bureau officialaat] is van mening dat het verhaal van klager gesterkt is door de verklaring van zijn echtgenote ter zitting.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer eenenzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten

niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in de periode 1960-1961 tenminste twee maal seksueel misbruikt door aangeklaagde. Klager moest voor de klas komen staan, achter de lessenaar. Klager moest een oefening van berouw opzeggen en tijdens de oefening gleed de hand van aangeklaagde via de voorkant van de broek in de onderbroek van klager. Aangeklaagde zei: “Ik maak je zieltje schoon” en “dit hoort er gewoon bij.” Aangeklaagde betastte klager minstens vijf minuten aan het geslachtsdeel en de balzak.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt de klacht ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager. Zij was vanaf 1975 op de hoogte van het misbruik. Ze heeft haar verhaal op authentieke en geloofwaardige wijze verteld en heeft inzicht gegeven in de gevolgen die het misbruik voor hen beiden heeft gehad.

Tenslotte bevindt zich in het dossier (bijlage 2 bij de reactie van de hulpbisschop d.d. 5 maart 2015) een notitie van de toenmalige vicaris-generaal van het Aartsbisdom Utrecht [naam]d.d. [datum]. Hieruit blijkt dat een arts uit [plaats] contact met hem had opgenomen omdat was gebleken dat aangeklaagde oneerbare handtastelijkheden met jongens pleegde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 9 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 april 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, W.A.M.C. Mol en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen

twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.